

4. "On some issues of affiliation and jurisdiction of cases to commercial courts": Resolution of the Plenum of the Supreme Economic Court of Ukraine of October 24, 2011. № 10 Official Website of the Supreme Court of Ukraine available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.
5. "Concerning consideration of complaints against actions or omissions of the State Executive Service": letter of the Supreme Economic Court of Ukraine of 11.12.2006 № 05-3/2772, *Visnik hospodarskoho sudochinstva*, (2007), no № 2, pp. 22.
6. Bichkova, S.S., Bilousov, Yu.V., Biryukov, V.I. et al. (2010), *Tsivilniy protsesualniy kodeks Ukrayini : naukovo-praktichniy komentar* [Civil Procedure Code of Ukraine : scientific and practical commentary], Atika, Kyiv, Ukraine

УДК 347.768: [336.762+336.764]: 336.748:005.21: 339.138

ДОГОВІР ВАЛЮТНОГО ДЕЙТРЕЙДИНГУ ЯК СПЕЦИФІЧНА СТРАТЕГІЯ ТОРГІВЛІ

Колеснікова М.В., к.ю.н., викладач
Якименко А.Ю., студентка

*Сумський державний університет, вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, Україна
kooks2009@yandex.ru*

У статті розкрито поняття договору валютного дейтрейдингу, визначено особливості цього договору, проаналізовано особливості договору валютного дейтрейдингу на ринку Форекс, запропоновано класифікацію цього договору й істотні умови. Зроблено висновок стосовно того, що договір валютного дейтрейдингу може мати диспозитивно (за взаємним волевиявленням його сторін) різні правові форми, основними з яких є агентування, доручення, комісія, управління майном (валютними коштами), парі, інші види, якщо це не суперечить сутності зобов'язання валютного дейтрейдингу.

Ключові слова: валютний дейтрейдинг, реальний трейдинг, інтернет-трейдинг, брокер, валютний ринок Форекс.

ДОГОВОР ВАЛЮТНОГО ДЕЙТРЕЙДИНГА КАК СПЕЦИФИЧЕСКАЯ СТРАТЕГИЯ ТОРГОВЛИ

Колесникова М.В., Якименко А.Ю.

*Сумской государственной университет, ул. Римского-Корсакова, 2, г. Сумы, Украина
kooks2009@yandex.ru*

В статье раскрыто понятие договора валютного дейтрейдинга, определены особенности данного договора, проанализированы особенности договора валютного дейтрейдинга на рынке Форекс, предложена классификация этого договора, а также существенные условия. Сделан вывод, что договор валютного дейтрейдинга может иметь диспозитивно (по взаимному волеизъявлению его сторон) различные правовые формы, основными из которых выступают агентирование, поручение, комиссия, управление имуществом (денежными средствами), пари, другие виды, если это не противоречит сущности обязательства валютного дейтрейдинга.

Ключевые слова: валютный дейтрейдинг, реальный трейдинг, интернет-трейдинг, брокер, валютный рынок Форекс.

AGREEMENT ON CURRENCY DAY TRADING: CONCEPTS AND FEATURES

Kolesnikov M.V., Yakymenko A.Y.

*Sumy state university, str. Rimsky-Korsakov, 2, Sumy, Ukraine
kooks2009@yandex.ru*

The contract is a type of day trading exchange contracts related to the commission of currency dealing transactions, providing electronic transactions for difference in currency exchange assets.

Under the day trading contract, a broker is required to carry out the sale and purchase of currency through a broker loan, secured by security deposit of player, in his own name or in the name and on behalf of the player, without real delivery, paying the balance of exchange rate changes, in favor of the party which correctly predicted direction of exchange rates. A party to this agreement are the broker (organizer of the games, principal, bookmaker, manager, agent, etc.) and the client (player) that participates in currency trading on the exchange rate difference of assets.

Agreement on currency day trading can be of discretionary (by mutual will of parties) different legal forms; the main ones are agenting, commission, property (currency funds) management, betting etc., unless it contradicts the essence of currency day trading commitment.

Legal nature of the agreement of currency day trading is manifested in recognition of it as uneven agreement in the aleatory legal form concluded in the other's interest, on cases of conversion transactions in foreign currencies difference, which is performed in compliance with the rules (standards) of trading decision-making (buying and selling commission rates) based on fundamental and technical analysis, and other customs of currency dealing.

By the way of commission it is reasonable to distinguish two forms of conversion transactions: real day trading (conversion transactions committed with outcry); Internet trading (conversion transactions performed exclusively electronically through technology of online access).

There is a list of the essential terms of the agreement on currency day trading, which includes: the conditions set forth in the specification of this agreement, which is approved and published at broker's website; type of financial asset that appears in the trade terminal; name of the basic market; the size of one lot in currency of a financial asset that is at the auction; minimum contract for a lot; step change in contract for a lot price; minimum price change; spread – the difference between the best bid and ask prices at the same time on any asset; cost of an item of one lot; credit leverage; Swap (Storage) in case of game buying and game sales for one lot.

Key words: currency day trading, real trading, online trading, broker, Forex exchange market.

У цивільному праві залишаються малодослідженими договори валютного дейтрейдингу, щодо яких не виправдано сформувався негативне ставлення законодавця й судових установ як до зобов'язань, позбавлених виправданої господарської мети. Значна кількість важливих питань правового регулювання вказаних договірних зобов'язань не одержали належного вирішення в нормотворчій практиці й висвітлення в теоретичних дослідженнях. Це обумовлено нерозробленістю засад регулювання договору валютного дейтрейдингу, що у свою чергу не дає змоги визначити належне місце зазначеного вище договору в системі цивільного права, виявити критерії й чітко відмежувати від суміжних правових інститутів, встановити характер взаємозв'язку із суміжними правовими конструкціями, а також не сприяє стабільності їх правового регулювання.

Дослідженням окремих аспектів договору валютного дейтрейдингу та його особливостей займаються такі вчені, як А.А. Куліков, В. Ларрі, П.С. Матвеев, Н.І. Майданик, І.В. Миронова, І.С. Тімуш.

Метою статті є визначення поняття й особливостей договору валютного дейтрейдингу, аналіз особливостей договору валютного дейтрейдингу на ринку Форекс, розкриття поняття інтернет-трейдингу.

Договір валютного дейтрейдингу є різновидом договорів, пов'язаних із вчиненням правочинів валютного дилінгу, що передбачає вчинення строкових правочинів на різницю курсів валютних активів. Його ще називають торгівлею одного дня – це вчинення короткострокових угод. Так, термін однієї угоди може тривати від лічених хвилин до декількох днів. Ця стратегія принесе успіх лише в тому випадку, якщо встигнути миттєво зреагувати на отриману статистику й інформацію, працюючи за допомогою інтернет-трейдингу, що дозволить продати й купити цінні папери безпосередньо, не втрачаючи зайвого часу на укладання угоди через брокера.

За договором дейтрейдингу брокер зобов'язаний здійснити за рахунок кредиту брокера, забезпеченого заставним депозитом гравця, від власного імені або від імені та в інтересах гравця купівлю-продаж валюти без реальної поставки з виплатою різниці від зміни курсів валют на користь сторони, яка правильно передбачила напрям руху валютних курсів [1, с. 32]. Цей договір може мати диспозитивно (за взаємним волевиявленням його сторін) різні правові форми й види, основними з яких є агентування, доручення, комісія, управління майном (валютними коштами), парі, інші види, якщо це не суперечить сутності зобов'язання валютного дейтрейдингу.

Правова природа договору валютного дейтрейдингу полягає у визнанні його неоднорідним за правовою формою алеаторним договором у чужому інтересі типу агентування, комісії, управління коштами чи парі щодо вчинення конверсійних правочинів на різницю курсів іноземних валют, який виконується з дотриманням правил (стандартів) прийняття торгових рішень (вчинення купівлі-продажу валют) на основі фундаментального й технічного аналізу, інших звичаїв у сфері валютного дилінгу. Встановлено, що сторонами цього договору виступають брокер (організатор гри, принципал, букмекер, управитель, агент тощо) і клієнт (гравець), які є учасниками валютної торгівлі на різницю курсів валютних активів [2, с. 384].

Як ми бачимо, Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) не виділяє договір валютного дейтрейдингу в окрему ланку, застосовуючи до нього загальні положення договору купівлі-продажу.

За способом вчинення конверсійних правочинів доцільно виділяти дві форми таких договорів: реального дейтрейдингу (конверсійні правочини вчиняються з голосу) та інтернет-трейдингу (конверсійні правочини вчиняються виключно в електронному вигляді за допомогою технологій

онлайн-доступу; це спосіб доступу до торгів на фондовій біржі з використанням Інтернету як засобу зв'язку).

Існує перелік істотних умов договору валютного дейтрейдингу, до якого відносяться такі: умови, закріплені в специфікації до цього договору, яка затверджується й публікується на сайті брокера; вид фінансового активу, який відображається в торговельному терміналі; найменування базисного ринку; обсяг одного лоту в одиницях фінансового активу, який знаходиться на торгах; мінімальний контракт щодо цілого лоту; крок зміни контракту щодо цілого лоту; мінімальна зміна ціни; спред – різниця між кращими цінами купівлі та продажу в один і той же момент часу на який-небудь актив; вартість пункту на один лот; кредитне плече; Swap (Storage) під час ігрової покупки та ігрового продажу на один лот.

Існує думка щодо доцільності нормативного закріплення обов'язку належної турботливості брокера про інтереси валютного дилера, недотримання якого має визнаватися особливою підставою відповідальності за неналежне виконання договору валютного дилінгу (поряд із непереборною силою й випадком як загальними підставами звільнення від відповідальності згідно з нормою ст.617 ЦК України) [3].

На валютному ринку основна маса валютних операцій відбувається в межах одного торгового дня. Варто відзначити, що приблизно 5 трильйонів доларів або 80% від усього обсягу угод одного дня припадає на 20 найбільших банків світу, які переважно ведуть маржинальну торгівлю й відіграють роль уповноважених посередників для валютних угод. При цьому клієнт отримує свій прибуток протягом дня, не залишаючи відкритих позицій на наступний день, оскільки він є торговцем, а не інвестором, і його не цікавить майбутній стан ринку. Під час торгівлі протягом одного дня трейдера цікавить тільки котирування й ситуація на ринку в найближчі п'ять-десять хвилин (максимум кілька годин).

Одним з основоположників короткострокової торгової стратегії (дейтрейдинг) вважається Л. Вільямс. Цей трейдер почав роботу на фондовому ринку з вивчення технічного аналізу, який він успішно застосував на практиці й заробив свій перший біржовий капітал. Основний же прибуток Л. Вільямс отримав від короткострокової торгівлі за ф'ючерсами й акціями. Варто відзначити, що цей видатний трейдер показав на турнірі Robbins World Cup рекордний результат у 11 147% річних, який донині не побитий [4, с. 93]. Варто зазначити, що Л. Вільямс повторив свій же результат через 10 років, а його дочка, також використовуючи дейтрейдингові стратегії, стала переможницею одного з етапів кубка, заробивши 10 000% річних від вкладеного капіталу, що є максимально близьким результатом до рекорду Л. Вільямса.

Відомим американським трейдером є К.А. Фаррел, який за два роки продав 15 мільйонів акцій, а його щорічний оборот склав 400 мільйонів доларів. Він відзначає, що не варто покладатися на технічний аналіз під час торгівлі протягом одного дня, оскільки в цьому випадку тільки програєш. К.А. Фаррел ніколи не покладался на котирування й поради брокерських фірм, оскільки вони запізнюються стосовно реального стану справ. Оскільки дейтрейдинг вимагає реагування для отримання прибутку деколи кожні кілька секунд, то будь-яке зволікання може бути подібним смерті. Усього двосекундна затримка може перешкодити виконанню ордера або призвести до небажаного виконання [5, с. 46]. Завжди на біржі існує хтось, хто швидше вас реагує на ситуацію та здійснює свої угоди.

На думку К.А. Фаррела, рядовий клієнт валютного ринку може заробляти в довгостроковій перспективі тільки в тому випадку, якщо продаватиме валюту за хороших новин і купуватиме за поганих. Така стратегія заснована на психологічній особливості поведінки учасників валютного ринку, які найчастіше переоцінюють вплив новин на рух ринку. Наприклад, у разі поганих новин, які мали б знизити курс валюти, відбувається синхронний скид цієї валюти, що у свою чергу призводить до кумулятивного ефекту, що ще сильніше знижує курс. Таким чином, сама по собі новина в змозі знизити курс валюти в довгостроковій перспективі, проте найбільш сильне падіння спостерігається в момент її виходу через реакцію трейдерів, що часто використовується в стратегії торгівлі «дейтрейдинг». Тому рекомендується купувати за різкого зниження курсу й утримувати депозит тривалий час, якщо є така можливість, чекаючи моменту, коли ринок все розставить по своїх місцях [6, с. 12].

Трейдери постійно аналізують політичну й економічну обстановку в країні, оскільки новини, як негативні, так і позитивні, у цій сфері неодмінно позначаються на настроях гравців, а отже, і на стані ринку в цілому, що у свою чергу впливає на стан курсів конкретних компаній. Прикладом може

служити грандіозний обвал на біржах США під час подій 11 вересня 2001 р. [7, с. 112]. Ринки просто обвалилися, люди втратили величезні гроші, однак таку трагедію не можна передбачити, а стежити за новинами про стан бюджету, процентних ставок, міжнародною політикою цілком реально.

Одним із найвідоміших міжбанківських валютних ринків є Форекс, на якому відбувається обмін валют за вільною вартістю, без будь-яких фіксованих значень. Назва цього валютного ринку в перекладі з англійської означає «валютний обмін» [8, с. 18].

Щоденний оборот на ринку Форекс постійно підвищується. Сьогодні на цьому міжнародному валютному ринку оборот становить понад 4 трлн доларів щодня. Невеликі суми на Форекс не конвертуються, тому він був і залишається насамперед міжбанківським валютним ринком. Серед його учасників – центральні, інвестиційні, комерційні банки, дилери, брокери, різні фонди, страхові й великі транснаціональні компанії. Для тих, хто хоче здійснювати валютно-обмінні операції на міжнародному валютному ринку Форекс, оптимальним рішенням є звернення в брокерську компанію, що пропонує вигідні умови співпраці.

Основний принцип, на якому базується робота ринку, – вільна конвертація, без прямого державного регулювання [9, с. 209]. Однак існують певні державні постанови, які наказують компаніям дотримуватися певних правил діяльності на Форекс. Вони водночас дають деякі гарантії й обмежують свободу дій трейдера.

Сьогодні міжнародний валютний ринок Форекс став значно ближче до людей завдяки можливості здійснювати торги за допомогою Інтернет. У мережі можна не тільки торгувати, а й бути в курсі найактуальніших новин валютного ринку, користуючись різними джерелами. Як показує практика, вільні торги на Форекс – набагато більш дієвий спосіб примножити кошти, ніж вклади у валюті й інвестиційні рахунки.

Інвестиційні рахунки за своєю суттю припускають, що вкладник передоручає управління своїми фінансами в треті руки. Це може обернутися як прибутком, так і суттєвим збитком, оскільки ризик такого вкладення дуже великий [10, с. 12]. Граючи на Форекс, ви керуєте своїми фінансами, приймаючи рішення самостійно. Інвестиційні рахунки передбачають неможливість самостійного управління.

Переваги торгів на Форекс перед валютними вкладками також очевидні, адже ви самостійно вирішуєте, коли забрати гроші. Водночас дострокове повернення валютного вкладу тягне за собою втрату відсотків прибутку. Валютні вклади дозволяють тримати кошти в одній, максимум у двох валютах. Торги на Форекс дозволяють вести торгівлю відразу за декількома рахунками (більше 120 валютних пар).

Валютний ринок Форекс працює 24 години на добу, тому є найприбутковішим для трейдерів, на відміну від ф'ючерсного й фондового [11, с. 93]. Цілодобова торгівля на ринку Форекс дозволяє торгувати трейдерам у будь-який зручний час, не відволікаючись від основної роботи. Ця практика обумовлена збігом роботи азійської та європейської чи європейської й американської бірж. Цим аспектом користуються трейдери, практикуючи дейтрейдинг на ринку Форекс. При цьому вони мають можливість, ґрунтуючись на аналізі ринку Форекс, самостійно встановлювати свої торгові години.

Як вже згадувалося вище, дейтрейдинг – це торгівля на валютному ринку всередині одного дня. Вона має велику прибутковість і водночас пов'язана з великими ризиками. Прибутковість трейдингу всередині одного дня, на перший погляд, здається дуже маленькою. Проте варто враховувати той факт, що багато брокерів надають маржинальне плече від 1:50 до 1:200, а це вже дозволяє заробити на ринку Форекс пристойну суму [12, с. 17]. Однак зловживання плечем приховує величезний ризик, і втратити вкладення тут набагато легше, ніж заробити. Незважаючи на це, багато брокерів надають можливість відкривати-закривати позицію, не сплачуючи комісійні. І це також робить дейтрейдинг на Форекс привабливим заняттям.

Щоб правильно спрогнозувати рух ціни всередині дня, трейдер зобов'язаний звертати увагу на всі зовнішні чинники, які можуть вплинути на коливання валютної пари. І тут неоціненну послугу надасть вміння проводити технічний аналіз. Також допоможуть такі якості, як спостережливість і терпіння. Дейтрейдинг можна вести, використовуючи декілька перевірених стратегій, які буде розумним підлаштувати під свої психологічні особливості.

Щоб отримати значний прибуток під час дейтрейдингу, потрібно застосовувати правильно

вибудовану й вивірену торговельну стратегію, яка включає найбільш ефективні торгові інструменти та можливість віддавати торгівлі на позабіржовому валютному ринку максимум вільного часу. Тип обраної стратегії, довгострокова або короткострокова, не має великого значення для того, щоб отримати прибуток. Головне – зробити грамотний технічний аналіз, вчасно відкрити позицію й закрити її, отримавши дохід.

Підводячи підсумки досліджуваної теми, варто зазначити, що договір валютного дейтрейдингу є різновидом договорів, пов'язаних із вчиненням правочинів валютного дилінгу, що передбачає вчинення в електронній формі строкових правочинів на різницю курсів валютних активів.

Правова природа договору валютного дейтрейдингу полягає у визнанні його неоднорідним за правовою формою алеаторним договором у чужому інтересі типу агентування, комісії, управління коштами чи парі щодо вчинення конверсійних правочинів на різницю курсів іноземних валют, який виконується з дотриманням правил (стандартів) прийняття торгових рішень (вчинення купівлі-продажу валют) на основі фундаментального й технічного аналізу, інших звичаїв у сфері валютного дилінгу.

Отже, можна зробити висновок, що дейтрейдинг – специфічна стратегія торгівлі, яка насправді суттєво відрізняється від інших торгових стратегій. Більше половини всіх трейдерів ідуть із дейтрейдинга через його високу збитковість. Ті ж, хто залишається й добивається успіху, володіють специфічними навичками та прийомами – результатами наполегливої праці й аналізу скоєних помилок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матвеев П.С. Договор валютного дейтрейдинга в Україні (цивільно-правова характеристика) / П.С. Матвеев // Юридична Україна. – 2007. – № 6. – С. 31-38.
2. Матвеев П.С. Договор валютного дейтрейдинга (цивільно-правові аспекти) / П.С. Матвеев // Збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток цивільного законодавства України : шляхи подолання кодифікаційних протиріч». – Київ : В-во КНУ ім. Т. Шевченка, 2006. – С. 382-385.
3. Цивільний кодекс України № 435-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Ларри В. Долгосрочные секреты краткосрочной торговли / В.Ларри. – М. : Аналитика, 2001. – 288 с.
5. Кузьменко А. Margin trading : шанс выиграть или проиграть / А. Кузьменко // Все о финансовых рынках. – 2001. – № 5 (19). – С. 46-48.
6. Павленко Н. Игральный бизнес/ Н. Павленко. – Х. : Фактор, 2001. – 124 с.
7. Пенцов Д.А. Понятие «security» и правовое регулирование фондового рынка США / Д.А. Пенцов. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2003. – 302 с.
8. Куликов А.А. Форекс для начинающих / А.А. Куликов. – СПб. : Питер, 2004. – 287 с.
9. Дегтярьова О.І. Биржевые операции / О.І. Дегтярьова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 425 с.
10. Таран В.А. Играть на бирже просто?! / В.А. Таран. – СПб. : Питер, 2004. – 32 с.
11. Бобкова А.Г. Біржове право : навчальний посібник / А.Г. Бобкова, Ю.О. Моїсєєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.
12. Здобушко В. Валютная игрушка / В. Здобушко // Щотижневик "Контракты". – 2004. – № 3. – С. 38.

REFERENCES

1. Matveev, P.S. (2007), "Agreement on currency day trading in Ukraine (civil legal description)", *Yuridichna Ukrayina*, no. 6, pp. 31-38.
2. Matveev, P.S. (2006), "Agreement on currency day trading in Ukraine (civil legal aspects)", *Zbirnik tez dopovidey uchasnikiv Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferentsiyi «Rozvitok tsivilnogo zakonodavstva Ukrayini : shlyahi podolannya kodifikatsiynih protirich»* [Collection of report theses of

the International Scientific Conference “Development of civil law in Ukraine : ways of overcoming codificational contradictions”, Kyiv, Kievan national university of the name of T. Shevchenko, 2006, pp. 382-385.

3. “Civil Code of Ukraine № 435-IV”, *Vidomosti Verkhovnoyi Radi Ukrayini*, 2003, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> .
4. Larri, V. (2001), *Dolgosrochnye sekrety kratkosrochnoy torhovli* [Long-term secrets of short-term trading], Analitika, Moscow, Russia.
5. Kuzmenko, A. (2001), “Margin trading : a chance to win or lose ”, *Vse o finansovykh rynkakh*, no. 5 (19), pp. 46-48.
6. Pavlenko, N. (2001), *Ihralnyy biznes* [Gambling business], Faktor, Kharkiv, Ukraine.
7. Pentsov, D.A. (2003), *Ponyatie «security» i pravovoe regulirovanie fondovogo rynku USA* [The concept of “security” and the legal regulation of the US stock market], Yuridicheskiy tsentr Press, Saint Petersburg, Russia.
8. Kulikov, A.A. (2004), *Foreks dlya nachinayushchikh* [Forex for beginners], Piter, Saint Petersburg, Russia.
9. Dehtyarova, O.I. (2003), *Birzhevye operatsii* [Stock market transactions], YuNITI-DANA, Moscow, Russia.
10. Taran, V.A. (2004), *Ihrat na birzhe prosto?!* [Is gambling on a stock exchange simple?!], Piter, Saint Petersburg, Russia.
11. Bobkova, A.H. and Moiseev, Yu.O. (2005), *Birzhove pravo : navchalniy posibnik* [Stock exchange law : teaching aid], Tsentr navchalnoyi literaturi, Kyiv, Ukraine.
12. Zdobushko, V. (2004), “Exchange toy”, *Shchotizhnevik "Kontrakty"*, no. 3, pp. 38.